Výkladové stanovisko Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže k možnostem jednání dodavatele – nepřípustné omezení možnosti jednat v zadávacím řízení

V podmínkách zadávacích řízení se někdy objevují požadavky zadavatele na to, aby nabídka, části nabídky (návrh smlouvy) či různá čestná prohlášení v souvislosti s prokázáním splnění kvalifikačních předpokladů či jiná prohlášení dodavatelů v nabídkách byly podepsány statutárním orgánem či členy statutárního orgánu (ačkoli někteří dodavatelé ani žádný statutární orgán nemusí mít).

Takové podmínky jsou nepřípustné; výrazným způsobem ztěžují dodavatelům přípravu nabídek (zejména je-li jejich statutární orgán vícečlenný či nacházejí-li se členové statutárního orgánu v zahraničí apod.), neboť se snaží těmto nadbytečným požadavkům zadavatelů vyhovět, namísto aby se plně věnovali věcnému zpracování nabídky. Pokud bychom navíc vzali takovou podmínku doslova, neumožňovala by podání nabídky dodavateli – fyzické osobě.

Dodavatelé (uchazeči, zájemci) mají v souladu s obecně závaznými právními předpisy více možností jak jednat a zadavatel není oprávněn takové zákonné možnosti svými podmínkami omezovat, tj. dodavateli diktovat, která osoba má za dodavatele podepsat tu kterou listinu či učinit právní úkon v souvislosti s nabídkou atd.

Kdo je oprávněn jednat jako zákonný zástupce podnikatele (dodavatele), stanoví zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“). Problematiku subjektů oprávněných k právnímu jednání za určitou osobu (zejm. právnickou) upravuje zejm. § 164, § 166, § 193, § 430 odst. 1, § 441, § 450, § 486 nebo § 503 odst. 2 občanského zákoníku.

- Podle § 164 občanského zákoníku může **právnickou osobu** zastupovat **ve všech záležitostech člen statutárního orgánu.**

- Rovněž **vedoucí odštěpného závodu** (§ 503 odst. 2 občanského zákoníku), který je zapsán do obchodního rejstříku, **je oprávněn zastupovat podnikatele ve všech záležitostech týkajících se odštěpného závodu** ode dne, ke kterému byl jako vedoucí odštěpného závodu zapsán do obchodního rejstříku.

- Zmocnění přímo z občanského zákoníku je dáno také prokuře (§ 450 občanského zákoníku). Prokura je jeden ze způsobů jednání za podnikatele, jejíž podstata spočívá v tom, že zmocněnec označovaný jako **prokurista je oprávněn ke všem právním úkonům, ke kterým dochází při provozu obchodního závodu**, i když se k nim jinak vyžaduje zvláštní plná moc. Za jednání týkající se předmětu provozování obchodního závodu lze pokládat nejen obchody, které jsou pro určitý podnik charakteristické, nýbrž i všechna taková jednání, která podnikatel

při provozování své živnosti provádí, aby jimi umožnil, podporoval nebo rozšířil své podnikání.

- Další **osoby**, které mohou jednat jako zákonný zástupce podnikatele, jsou ty, **které byly při provozování obchodního závodu pověřeny určitou činností**. Uvedené osoby **zastupují podnikatele při všech jednáních, k nimž při této činnosti obvykle dochází** (§ 430 odst. 1 občanského zákoníku). K prokázání takového zákonného zmocnění není třeba dokládat plnou moc ve smyslu § 441 odst. 2 občanského zákoníku. Důležitý není ani titul pověření – pracovní, členský nebo společenský a ani formalizace pověření není povinná. Pověřená osoba je oprávněna činit taková právní jednání, k nimž při činnosti, kterou je pověřena, obvykle dochází. Obvyklost je přitom třeba posuzovat ve vztahu k činnosti, kterou byla určitá osoba při provozu závodu pověřena, a to objektivně, nezávisle na jejím případném vymezení ve vnitropodnikových normách.[1]

- Další speciální kategorii představuje **zastoupení zaměstnancem** upravené v § 166 občanského zákoníku.

V praxi se při zadávání veřejných zakázek kromě výše uvedených způsobů jednání za dodavatele mohou zadavatelé i dodavatelé setkat dále se zastoupením na základě plné moci – § 441 a násl. občanského zákoníku. Ani tato možnost jednání za dodavatele neznamená, že je dodavatel do nabídky v takovém případě povinen vkládat plnou moc. Rozhodně to však lze z důvodu právní jistoty doporučit. Ze zákona rovněž nevyplývá, že by plná moc musela být ověřena notářem.

Pokud má zadavatel pochybnost o tom, zda osoba, která za dodavatele podepsala návrh smlouvy či jinou listinu, k tomu byla oprávněna, může se na dodavatele obrátit s žádostí o vysvětlení, a to ve smyslu § 76 odst. 3 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, nebo – týká-li se prohlášení kvalifikace – ve smyslu § 59 odst. 4 cit. zákona.[2] Pouze samotná pochybnost zadavatele o tom, zda nabídka či jiná listina v nabídce je podepsaná osobou k tomu oprávněnou, nemůže být důvodem k vyloučení dodavatele z další účasti v zadávacím řízení. Důvodem k vyloučení může být pouze to, že nabídka je skutečně podepsána osobou, které není taková pravomoc dána, ať již ze zákona či samotným dodavatelem (viz výše). Lze doplnit, že uvedená problematika byla řešena v rozhodnutí Úřadu sp. zn. S230/2008/VZ ze dne 20. 1. 2009 potvrzeném rozhodnutím předsedy Úřadu sp. zn. R24/2009/VZ ze dne 24. 8. 2009, či v rozhodnutí sp. zn. VZ/S145/05 ze dne 30. 9. 2005 potvrzeném rozhodnutím předsedy Úřadu sp. zn. 2R 86/05 ze dne 20. 2. 2006[3].

Aktualizováno ke dni 30. 9. 2016

---

[1] LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1−654). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1637. ISBN 978-80-7400-529-9.

[2] Co se týká zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, který nabývá účinnosti 1. 10. 2016, upravuje problematiku objasnění informací a dokladů předložených dodavatelem jednotně ust. § 46 tohoto zákona.

[3] V tomto druhém případě byla veřejná zakázka zadávána za účinnosti zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, závěry v rozhodnutí uvedené jsou však nadále platné.